

Rototom Sunsplash (Itaalia) 2007: uudised sündmuspaigalt

5. juuli, neljapäev

Reggae.ee kolmeliikmeline pressiesindus on oma Balkani tripil otsaga Itaaliasse kenasti kohale jõudnud. Väikesed lõbusad sekeldused olid küll kiirteel hääletamisega seoses kohalike karabinjeeridega, aga õnneks lahenes ka see tühine probleem rahulikult. Palju raskem on aga toime tulla selle külmaga, mis siin põhja pool õhtuti ja öösel valitseb. Viienädalasel teekonnal Balkani riikides, alustades Istanbulist, sellist külma me veel ei ole kohanud. Õnneks algab homme suurem pidutsemine, nii et loodetavasti keegi külma tõttu haigeks ei jää, sest alati on ju võimalik soojust juurde tantsida. Kohalikud kõnelevad, et tavaliselt Rototomil pool ajast sajab, eks siis vaatame, peab ehk ka kummikuid nõudlema minema.

6. juuli, reede

Neljapäeva lõunal alanud reggaebändide võistluse kohalikust voorust pääsesid edasi kaks rühma: Franziska ja Jaka & Fire Band. Nemad osalevad täna enne peaesinejaid Reggae Contesti raames koos kuue teise grupiga. Võistluse võitja saab võimaluse üles astuda Sunsplashi pealaval ning saadetakse ühtlasi ka pikemale Euroopa turneele. Festivali päevakava näeb üldiselt välja nii, et põhilised muusikalised etteasted algavad õhtul umbes 21 ajal ning kestavad kaheni öösel, misjärel alustab tegevust dancehalli telk, kus mürgel käib ilmselt hommikuni välja. Päevasel ajal saavad festivalilised osaleda meditatsiooninurgakestes, aafrika trummide sessioonidel, kolada kirevates müügipaikades ja nautida häid roogi väga laia valikuga söögikohtades ning teha muudki põnevat selle mitmekesise inimmassi seas. Täna õhtul on pealaval laulmas Maxi Priest ja Sizzla, enne neid astuvad üles veel Zoe & Okada Supersound. Tantsuhalli telgis alustab kell kaks Richie Feelings ja soojenduseks talle kütab telgialust pinda Lampadread. Niipalju veel ette rutates viimase uudisena: Ziggy Marley pidi ka järgmisel nädalal tulema.

7. juuli, laupäev

Hommik algas kõva aafrika muusika saatel. Meie laagripaiga kõrval elab terve armee senegallasi, kes loomulikult kuulavad muusikat suurtest kõlaritest terve ööpäev labi ja kogu aeg. Ja teisel pool küljes vaaritab üks tore aafrika tädi päev läbi oma rahvusrooge sellele suurele hulgale aafriklastele, kes kõik ei ole festivalile mitte niisama, vaid ikka mingi äritegemise eesmärgil tulnud. Kes siis mida teeb, seda va ravimtaime müüvad vist kõik, ja sama koostisega kohalikku võlušokolaadi kah, mõned aga kaubitsevad riiete, plaatide või muu nodiga. Aga vähemalt päev oli päikest täis ja õnneks soe. Eilne Sizzla kontsert oli vähemasti minu jaoks mitte mingi eriline üllatus, kuna olen teda juba esinemas näinud ja selgi korral oli peas mõte, et plaadil kõlab ta ikka palju paremini. Ent vähemasti energiast ei ole tal puudus. Enne Sizzlat esinenud Maxi Priest aga üllatas see-eest küll. Aega juba palju mööda lainud, ent lauluhääl ei ole mehel kuskile kadunud, igasugu armastuselood ning muud magusad sõnumid tulevad kui varrukast. Oma ühe viimase aja hittloo I Believe esitas ta loomulikult ka, kuid

seda plaadiesitusest hoopiski teistmoodi. Drop Leaf riddimi peale on see üks ilusamaid lugusid, mis tehtud. Esimese grupina pealaval olnud Zoe oma Okada soundiga oli ka täitsa huvitav kuulata. Naisi üldse eriti palju laval solistina ei nae, aga tema jättis väga sooja mulje. Ei laskunud sõnumitega kuskile labasustesse, vaid pigem esitas oma mõtteid väga teravmeelsena ja küttis rahva üles küll. Ilus oli ka ja naeratas kogu aeg lahkelt. Rahvast tuleb festivalile muudkui juurde ja kõik metsaalused pinnad täituvad telkidega. Öösel pimedas peab ettevaatlik olema, et nõõride otsa ei takerduks ja teiste telke kaela ei tõmbaks. Võrreldes eelmise aasta Summerjamiga on siin näiteks olmeasjad mõnevorra mugavamad. Laagrid asuvad kohe lava ja tegevuspaikade taga ning ümber, ei pea kuskile eriti kaugele kõndima. Dushid laagrialal on tasuta ja joogivett saab ka igalt poolt pudelisse ise kraanist lasta.

Praegu just esines Junior Kelly, ütlemata tore elamus oli. Laia naeratusega mees, kellelt oma sõnul kunagi küsiti, miks ta nii palju armastusest laulab, mille peale ta vastanud, et see on ju maailmas kõige olulisem teema. Loomulikult esitas ta ka mitmeid menulugusid nagu Blaze, Dem Story ja Rasta Should Be Deeper. Ent kõik teistmoodi kui plaadil kuulda võib. Bandi osa oli kui maha tõmmatud ja mitmed bassi saatel sisse pikitud acapella osad koos taustalauljatega kõlasid palju võimsamalt. Nüüd mõne hetke pärast algab temaga pressikonverents, eks kuuleb, mis mehel veel mõtteis on.

8. juuli, puhapäev

Junior Kelly rääkis muusika kohta, et see ajab teda parasjagu hulluks, kuid samal ajal hoiab ühtlasi ka elus. Ja et muusikat ei tee ta mitte raha pärast, sest kes siis ikka raha pärast istub suurde rauakolakasse ning lendab kole kõrgel kuskile ilma teise otsa? Lisas veel, et püüab alati kontserte andes rääkida kohapeal ka ajakirjanike ning muusikasõpradega. Täna hommikul äratas meid taas kuum päike, mis meie telki praadima hakkas ja olime sunnitud pärast suht lühikeseks jäänud und end turgutuseks kuskile mujale parkima. Päev möödus aafriklaste juures patsipunumist täiustades ja teekultuuri naudeldes. Kui te vaid teaksite, mil moel aafriklased näiteks rohelist teed vaaritavad! Pärast mitmekülgset kurnamist, keetmist, suhkurdamist, aurutamist ja pikemaajalist kallamist tuleb sealt jook tummine kui liköör, ent ilma alkoholita. Ja esimene sõõm võtab alati kõik maitsemeeled lahti. Loomulikult on neil selle kõige kõrval alati festivalidel kaasas ka oma isiklik soundsüsteem. Ning oma seltskonna selektor mängibki plaate ja täitsa isuga, ei ole sugugi mingi miksteip peale pandud. Õhtul kuulsime nüüd General Degree esinemist. Muuhulgas mees hoiatas, et varsti ilmub tal uus plaat nimega Bedroom Gangster. Nii et olge valmis sissetungiks oma magamistuppa. Enne teda oli laval Brasiilia päritolu rühm nimega Olodum, kus kümme erinevat trummi mängis ja trummeldatakse ikka täie jõu ja energiaga. Lahe kooslus mu arust. Peale Degreeed tuleb kütma Zion Train koos mitmete külalistega ja selles rongis juba piletit ei küsita. Lisaks veel pealaval Easy Star All Stars ja varahommikul tantsuhalli telgis kavas Freddy Krueger. Loodetavasti jõuab ka selle ära oodata, hoolimata pikast ja sisukast päevast. Ilm on õnneks endiselt soe ja festival kestab veel terve nädala.

9. juuli, esmaspäev

Zion Traini eilseteks külalisteks laval olid Marlene Johnson, Raiz ja YT. Viimane toonitas pressikonverentsil mitu korda, et ei soovi enda tituleerimist dancehall-artistiks, vaid ta on reggae-muusikas iga stiiliga südames sina peal. YT nimi peaks sel aastal küll kõikidele reggae-sõpradele meelde jäänud olema. Zion Train haaras terve lava ja masinatest võluti välja nii kosmilisi ja ilusaid helisid, et ma lihtsalt seisin ja imestasin. Lisaks oli mängu kaasatud trompet ja tromboon, mis asjale veelgi võlu juurde andsid. Isiklikult sain väga positiivse elamuse. Pressikonverentsil küsiti Zion Traini tüüpidelt, kuidas nad jõuavad kõigega tegeleda. Neil on veel stuudio, soundsüsteem, plaadileibel jmt. Selle peale kostis naer ja väide, et nad pole maganud juba 1970ndatest saati, seepärast jõuavad. Nad lisasid, et kõige olulisem on jätta laval mulje, et kõik on väga lihtne ja kerge, seepärast nende etteasted nii kaasa haaravadki. Täna toimub ka esimene Reggae University (RU) õpituba siin festivalil ja oma praktilisi näpunaiteid tulebki jagama just Zion Train. RU hõlmab endas reggae-muusika erinevate stiilide ajalugu ja arengut tutvustavaid seminare ja praktilisi töötubasid.

10. juuli, teisipäev

RU toimus kahjuks suht tervikuna itaalia keeles, vahepeal ainult veidi oli inglisekeelset juttu. Kahjuks ma itaaliat ei mõista. Eile öösel kuni täna hommikuni oli meil siin suur torm ja mürisevad tuuleiilid vihisesid üle pea igast ilmakaarest. Pilved kallasid rasket vihma ja kõuekärgetused ööhämaruses olid vahepeal üsna ehmatavad. Meie väike telk sai kõige selle tõttu väga armsaks pelgupaigaks. Ei tahtnud sealt väga eemale vihma kätte ligunema minna. Kontserdi heli kostis ka laagripaikadesse vabalt kätte. Jaan, ehk uue nimega Jansaman, see meie delegatsiooni Vikipeed kõneles, et sai Tony Rebeli kontsertist hea elamuse. Ja tema kriitikameel tavaliselt ei lase ennast küll üllatada. Täna tantsuhalli telgis Bunji Garlin, tema soca-etteastet ootan küll huviga. Just praegu lõpetas Gentleman, mehel on endiselt väga positiivne aura, kuigi tema Uppsalas nähtud etteaste oli veidi marulisem. Horace Andy on järgmine.

11. juuli, kolmapäev

Nagu näete, jäävad uudistelõigud järjest lühemaks ja see kõik on hea festivali süü :) See näitab, et siinne melu haarab nii enda sisse ning kõik huvitav ja uudne näib juba kui iseenesestmõistetav. Normaalne, et igal hommikul naabrid aafriklased panevad oma soundsüsteemi magamisajal üürgama ja normaalne, et nad päeva jooksul puu varju järgides meile oma toolidega või niisama bisnesi käigus peaaegu telki sisse sõidavad. Väga harjumuspärane on igal õhtul näha ja kuulda elusalt Jamaica staare ja tavaliseks on juba saanud ka see, et pool päeva lihtsalt mõnusalt lesides möödub, kui igast ilmakaarest reggae-muusikat kõlab ja kõik eluks vajalik otse õuele kätte tuuakse. Uskuge mind, ei ole vaja üldse telgi eest teki pealt kaugemale minna, sest kõik, mida soovida, kas tuleb ise või tuuakse kohe kätte :)

12. juuli, neljapäev

Eile õhtul esines siis üks minu isiklikest lemmikutest: Anthony B. Olen teda ka

enne laivis näinud ja võin öelda, et top viiest ta mul ilmselt niipea välja ei kuku. Minu jaoks väga võimas kontsert ja pärast rääkis mees ka pressikonverentsil huvitavaid mõtteid. Hoopis teine asi on artisti näha tavaliselt rääkimas, mitte ainult laval. Viis, kuidas keegi inimestega suhtleb, räägib tema kohta nii mõndagi. Juttu tuli ka Aafrikast ja temalt küsiti seda tavapärasest küsimust, et miks siis reggae-artistid ikkagi Aafrikasse ei lähe elama, kuigi pidevalt laulavad, et see nende kodu ja tahavad sinna minna. Nimelt ei ole viisade saamisega jamaikalastel teips mitte lihtne lugu. Kui ka kuskil Aafrika riigis on esinemine, siis Anthony B sõnul ei ole talle kunagi pikemat kui nädalast viisat antud. Ja kui on tahtmine Aafrikasse maad või maja osta, siis tuleb kõikidele võimudele nõ natuke heameelt kuidagi valmistada ning ega see pole samas ikkagi põhjuseks, et peaks inimesele viisa andma. Küsisin Anthonylt, mida tema kui rastafari arvab Passa Passa üritusest Kingstonis ja kas ta seal mõnikord käib ka. Ütles, et ise ei käi seal, kuid ei mõista hukka neid noori, kes taolistel pidudel käivad ja seda kultuuri tarbivad, sest paljud asjad algavad kasvatuses ning kui neile midagi muud väiksest saati pole pakutud, siis nad ei oska otsida ka. Samas lisas ta, et üritab igal ajal noortele teistsuguseid põhimõtteid tutvustada, et neil oleks tänavatelt lihtsam edasi pääseda. Täna õhtul vallutas lava aga Beenie Man ja tagatipuks mängis tantsuhalli telgis LP International Sound. Telgis toimus mõnus möll terve öö läbi ja magamisest enam vist ei tule midagi välja. Beenie Manist ei ole vist üldse mõtet midagi rääkida. Mees seletas rahvale, et tema nimi tähendab suurt meest väikses kehas ja tegelikult ei ole tiitel tantsuhalli kuningas talle ilmaasjata antud. Ta esitas üsna laia valiku oma loomingust, loomulikult viimase aja dancehall-hitid ka, mitmeid tantsunumbreid, natuke koomikat ja ka väikese laenatud lugude megamiksi. Kes oleks võinud oodata Beenie Mani suust Guantanamo ja näiteks Cutty Ranksi repliike või Sista Nancy Bam Bam lugu? Bob Marley lugude esitamine pole muidugi mingi üllatus, seda teevad siin peaaegu kõik, kes lavale pääsevad.

13.juuli, reede

Kätte on jõudnud festivali eelviimane päev ja Jansaman põeb juba maniakaalset koduigatsust. Õnneks esinevad õhtul veel Ziggy Marley ja Senegali Toure Kunda. Telgis plaanis Ricky Trooper ja seegi öö tuleb ilmselt meeldivalt sündmusterohke.

Ricky Trooper kahjuks ei jõudnud kohale, asemele pandi Soundquake ja kahjuks ei jaksanudki ma neid kuulama minna. Ziggy laulis oma tuntud headuses romantikat ja armastust, sekka natuke isa loomingut. Love Is My Religion on ikka väga ilus plaat. Toure Kunda vaib oli selline, et tantsuisu suisa kadus, ainult silmad õieli vaatasin, kuidas pillidest lõputuid kauneid helisid välja võluti.

14. juuli, laupäev

Täna kavas Groundation, Tanya Stephens ja Shaggy koos Rayvoniga ning õhtul telgis Sentinel Sound. Ilm on viimasel ajal aina soojemaks läinud, ainult õhtuti on natuke jahe niisama paigal istuda. Viimane päev on viimane päev ja festivali nädalavahetuseks on uut rahvast taas juurde tulnud. Ei tea, kas saan siit täna või homme veel midagi kirjutada, mida Shaggy pressikonverentsil rääkis või ehk

midagi muud huvitavat. Sedagi ei tea, millal me pakkima ja edasi liikuma hakkame, vahest jääme esmaspäevani siia puhkama. Kogu see festivalimelu, võrratu muusika ja need inimesed ja läbi elatud emotsioonid siin on jätnud kustumatu jälje ja mul on hea meel, et reggae.ee olemasolu selle elamuse võimalikuks on teinud.

Kaire Maali Lõhmus

14.07.2007

Reggae.ee